

Sygn. akt IV U 1226/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 stycznia 2019 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Rafał Łatanik

Protokolant: Oliwia Derda

po rozpoznaniu w dniu 8 stycznia 2019 roku w Częstochowie

sprawy K. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania K. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 20 sierpnia 2018 roku Nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje ubezpieczonemu prawo do emerytury od 1 lipca 2018 roku.

Sygn. akt IV U 1226/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 sierpnia 2018 roku numer (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił ubezpieczonemu K. K. (1) przyznania prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczony do 31 grudnia 1998 roku nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W odwołaniu wniesionym do Sądu ubezpieczony K. K. (1) wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury podnosząc, iż w warunkach szczególnych pracował w okresie od 25 czerwca 1984 roku do 31 stycznia 1993 roku jako zbrojarz – betoniarz oraz w okresie od 1 marca 1993 roku do 31 października 1996 roku jako piekarz piecowy. Na potwierdzenie charakteru swojej pracy wniósł o przeprowadzenie zeznań ze wskazanych świadków.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

K. K. (1) urodził się (...).

W dniu 11 lipca 2018 roku ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie prawo emerytury.

Na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca wykazał staż emerytalny w wymiarze 24 lat, 10 miesięcy i 7 dni okresów składkowych oraz 2 miesięcy i 26 dni okresów nieskładkowych. Organ rentowy uznał ubezpieczonemu następujące okresy pracy w szczególnych warunkach, tj.:

- od 1 kwietnia 1976 roku do 25 października 1977 roku;
- od 28 października 1977 roku do 31 sierpnia 1979 roku;
- od 15 listopada 1979 roku do 30 kwietnia 1984 roku oraz
- od 15 listopada 1996 roku do 31 grudnia 1998 roku

w łącznym wymiarze 10 lat i 1 dnia.

W okresie od 25 czerwca 1984 roku do 31 stycznia 1993 roku ubezpieczony zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) - 6” w D. na stanowiskach:

- zbrojarza – betoniarza w okresie od 25 czerwca 1984 roku do 30 kwietnia 1989 roku oraz
- zbrojarza w okresie od 1 maja 1989 roku do 31 stycznia 1993 roku

Początkowo ubezpieczony pracował na terenie różnych budów zajmując się wykonywaniem prac zbrojarsko – betoniarskich. Do jego obowiązków należały prace polegające na wykonaniu zbrojeń, ich ułożeniu oraz w mniejszym zakresie przy betonowaniu zbrojeń. Następnie przeniesiony został do zbrojowni, gdzie zajmował się już wyłącznie wykonywaniem zbrojeń. Czynności te wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W Przedsiębiorstwie (...) L. S. K. zatrudniony był w okresie od 1 marca 1993 roku do 31 października 1996 roku na stanowisku piekarza piecowego.

Ubezpieczony w całym powyższym okresie zajmował się wyłącznie obsługą pieca węglowego służącego do wypieku pieca. Do jego obowiązków należały zarówno prace przy obsłudze pieca, tj. dorzucanie węgla, jego czyszczenia i rozpalanie oraz przy samym wypieku chleba.

(vide: akta rentowe, akta osobowe ubezpieczonego z Przedsiębiorstwa (...) - 6”, zeznania świadków A. L. k. 19-19v., R. S. k. 19v., A. P. k. 19v. A. J. k. 20 oraz wyjaśnienia ubezpieczonego słuchanego w charakterze strony k. 20)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 1270 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy -

w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2).

Od dnia 1 stycznia 2013 roku wykreślony został obowiązek rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Jak stanowi art. 27 powyższej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn;
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

W myśl zaś art. 32 ust. 1 powołanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach

o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2). Wiek emerytalny, o którym mowa wyżej, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wykonującym pracę w warunkach szczególnych przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych z uwzględnieniem art. 32 ust. 4a (art. 32 ust. 4). Art. 32 ust. 4a utracił moc z dniem 24 czerwca 2004 roku na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 czerwca 2004 roku (Dz. U. Nr 144, poz. 1530), z powodu niezgodności z art. 2 i 32 Konstytucji RP. Co należy rozumieć przez przepisy dotychczasowe zostało wyjaśnione w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku III ZP 30/01 (OSNP 2002/10, poz. 243). Według Sądu Najwyższego przez „przepisy dotychczasowe” należy rozumieć niektóre normy rozporządzenia, jednakże nie całość przepisów rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z §1 ust. 1 wyżej wskazanego aktu prawnego rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami". Właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalali w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B (§ 1 ust. 2). Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy te, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 wyżej powołanego rozporządzenia).

Przepisy § 1 ust. 2 i 3 rozporządzenia, zgodnie z powołanym wyżej orzeczeniem Sądu Najwyższego nie należą do „przepisów dotychczasowych”, bowiem nie normują materii wskazanej w art. 32 ust. 4 powołanej ustawy, czyli nie określają ani wieku emerytalnego, ani rodzajów i stanowisk pracy, ani warunków przechodzenia na emeryturę. Stanowisko Sądu Najwyższego znalazło również potwierdzenie w uzasadnieniu powołanego wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 czerwca 2004 roku.

Za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej "wymaganym okresem zatrudnienia", uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet

i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§3 rozporządzenia). Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1)osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach (§4 powołanego wyżej rozporządzenia).

W niniejszej sprawie bezspornym jest, iż na dzień 1 stycznia 1999 roku ubezpieczony wykazał wymagany 25-letni staż emerytalny. Spornym pozostało jedynie ustalenie, czy K. K. (1) przepracował na ten dzień 15 lat w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony w celu wykazania brakującego okresu pracy w szczególnych warunkach przedłożył świadectwa pracy z Przedsiębiorstwa (...)–6” w D. potwierdzające jego pracę na stanowisku zbrojarza – betoniarza oraz z P.P.U.H. W.J.St.” L. S. z adnotacją o jego pracy na stanowisku pomocnika piekarza.

Organ rentowy odmówił uznania powyższych okresów zatrudnienia, z uwagi na brak świadectw pracy w szczególnych warunkach.

Okresy pracy w warunkach szczególnych wskazane w powołanym wyżej rozporządzeniu w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach mogą być wykazywane przez zainteresowanego, przed Sądem wszelkimi środkami dowodowymi, a przewidzianymi przez kodeks postępowania cywilnego, a w szczególności dokumentami z osobowych akt pracowniczych, zeznaniami świadków, przesłuchaniem stron. Przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków przed organem rentowym nie jest dopuszczalne (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1985 roku - III UZP 5/85 LEX nr 14635, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 roku - III UZP48/84LEX nr 14630 uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 roku - III UZP 6/84 LEX nr 14625).

W obecnym stanie prawnym zarządzenia resortowe zawierające uściślenia dokonane w innym okresie przez właściwych ministrów, polegające na ustaleniu wykazów stanowisk, powołane w świadectwach wykonywania prac w warunkach szczególnych zakwestionowanych przez organ rentowy nie mają wartości normatywnych, lecz jedynie informacyjną. „W państwie prawnym nie jest dopuszczalne zamieszczanie w rozporządzeniu jako akcie wykonawczym upoważnienia do podejmowania określonych działań przez inny podmiot i wyposażanie go w kompetencje wykonawcze. W świetle Konstytucji z 1997 roku rozporządzenie jako akt wykonawczy oparty na ustawie nie może zawierać subdelegacji. W konsekwencji, przedmiotem wykładni są wyłącznie przepisy ustawy

i wydane na jej podstawie akty wykonawcze [...]. W rezultacie zatem o spełnieniu przesłanki "praca w szczególnych warunkach" przesądza wykonywanie pracy wymienionej w załącznikach "A" i "B" do rozporządzenia z 7.II.1983 r., które stanowią integralną część rozporządzenia jako aktu wykonawczego, niezależnie od tego, w jakim zakładzie praca taka była (lub jest) wykonywana.” (por. glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 1999 III RN 25/99 T. Bińczyckiej-Majewskiej OSP 2002/4/48 t. 2).

Zdaniem Sądu ubezpieczony wykazał, iż pracował w warunkach szczególnych przez wymagany okres 15 lat.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym zwłaszcza z akt osobowych oraz zeznań świadków i wyjaśnień samego ubezpieczonego wynika, iż

w całym okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...)–6” w D. K. K. (1) wykonywał wyłącznie prace zbrojarsko – betoniarskie. Co prawda w jego aktach osobowych początkowo stanowisko jego pracy określone było jako robotnika budowlanego, jednakże powyższe związane były z miejscem świadczenia przez niego pracy, a nie jej charakterem. W tym okresie zatrudniony był bowiem na różnych budowach, gdzie wykonywał zarówno prace polegające na

przygotowaniu zbrojeń, ich ułożeniu, ale także na ich zalaniu betonem. Po ukończeniu zaś stosownego kursu zawodowego, tj. od 1 maja 1989 roku przeniesiony został do zbrojowni, gdzie wykonywał wyłącznie prace zbrojarskie. Fakt wykonywania tego typu prac stanowczo potwierdzili słuchani w sprawie świadkowie. I tak R. S., który pracował wspólnie z odwołującą zeznał, iż w całym okresie zatrudnienia pracowali zasadniczo jako zbrojarze zarówno na budowach, jak i w zbrojarni. Jedynie sporadycznie mogło się zdarzyć, iż wykonywali na budowach prace przy betonowaniu zbrojeń. Zasadniczo jednak zajmowali się wyłącznie zbrojeniami. Powyższe potwierdził także ówczesny mistrz A. L., który również przyznał, iż K. K. (1) pracował tylko przy zbrojeniach. Początkowo prace tę wykonywał na różnych budowach, a po następnie na zbrojowni.

Uznanie powyższego okresu do już zaliczonych przez organ okresów da już ubezpieczonemu wymagany 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach.

Sąd jednak z ostrożności procesowej zbadał także charakter pracy K. K. (2) w Przedsiębiorstwie (...), „W.J.St” L. S., gdzie zatrudniony był jako pomocnik piekarza. Z zeznań słuchanych na tę okoliczność świadków wynika, iż ubezpieczony w całym powyższym okresie faktycznie zajmował się obsługą pieca węglowego służącego do wypieku pieczywa. Do jego obowiązków należały zarówno prace związane z samą obsługą pieca, tj. rozpalenie pieca, dorzucanie do niego węgla, czyszczenie, jak i te związane z samym wypiekiem. Fakt wykonywania takich prac przez K. K. (2) stanowczo potwierdzili słuchanie w sprawie świadkowie. I tak A. P. zeznał, iż ubezpieczony wykonywał pracę piecowego, tj. obsługiwał piec węglowy służący do wypieku pieca. Również A. J. przyznał, iż odwołujący wykonywał wyłącznie prace związane z samym wypiekiem chleba. Niewątpliwie prace te kwalifikują się do warunków szczególnych, zgodnie z wykazem A, dział X, poz. 11 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, iż ubezpieczony wykazał wymagany 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach i dlatego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał mu prawo do emerytury od dnia 1 lipca 2018 roku.